

Udskriftsdato: 19. december 2025

2020/1 BTL 21 (Gældende)

Betænkning over Forslag til lov om ændring af lov om social pension og forskellige andre love (Overførsel af myndighedsansvar for seniorpension til Seniorpensionsenheden m.v.)

Ministerium: Folketinget

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om social pension og forskellige andre love

(Overførsel af myndighedsansvar for seniorpension til Seniorpensionsenheden m.v.)

[af beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard)]

1. Ændringsforslag

Beskæftigelsesministeren har stillet 7 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Indstillinger

Udvalget indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betækningsafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Politiske bemærkninger

Enhedslisten

Enhedslistens medlemmer af udvalget støtter forslaget om at overflytte ansvaret for seniorpension til Seniorpensionsenheden. EL mener dog, at borgeren, der søger om seniorpension, skal have mulighed for en direkte telefonisk og personlig adgang til den sagsbehandler, der behandler ansøgningen om seniorpension. Desuden skal borgeren fortsat have adgang til at deltage i et møde og udtale sig over for den eller de personer, der træffer afgørelse i sagen. EL forstår ikke, hvorfor ansøgere om seniorpension er blevet frataget denne rettighed.

Nye Borgerlige

Nye Borgerliges medlem af udvalget finder det kritisabelt, at det konstant bliver dyrere, hver gang man laver ændringer i det offentlige system, men selve seniorpensionen kan hjælpe en række borgere derude.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af beskæftigelsesministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 1

1) I *nr. 1* ændres i den indledende tekst »3. pkt.« til: »4. pkt.«
[Lovteknisk korrektion]

2) I den under *nr. 7* foreslåede affattelse af § 26 c, stk. 2, ændres i 3. pkt. »som hver myndighed« til: »som hver af myndighederne«.
[Sproglig justering]

3) Efter nr. 16 indsættes som nye numre:

»01. I § 56 a indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Seniorpensionsenheden varetager opgaver vedrørende seniorpension efter kapitel 3 a.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 4 og 5.

02. I § 56 a, stk. 3, 2. pkt., der bliver stk. 4, 2. pkt., ændres »som ikke er nævnt i stk. 1 og 2« til: »som ikke er nævnt i stk. 1-3, og opgaver vedrørende seniorpension efter kapitel 3 a, hvis Seniorpensionsenheden anmoder herom, samt opgaver efter §§ 4 og 6 i lov om Seniorpensionsenheden«.

[Præcisering af Seniorpensionsenhedens og kommunalbestyrelsens opgaver]

Til § 2

4) I den under nr. 4 foreslåede § 17 a ændres i stk. 2 »udlevering« til: »indsendelse«.

[Sproglig ensretning]

Til § 3

5) Før nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 9 c, stk. 1, 1. pkt., ændres »og § 50, stk. 1,« til: », § 50, stk. 1,«, og efter »og almindelig førtidspension m.v.« indsættes: »og § 3, stk. 1, nr. 11 og 16, jf. §§ 2 og 5, i lov om kommunernes finansiering af visse offentlige ydelser udbetalt af kommunerne, Udbetaling Danmark og arbejdsløhedskasserne«.

[Præcisering af reglerne om mellemkommunal refusion for førtidspension og seniorpension]

Til § 8

6) I stk. 1 udgår », jf. dog stk. 2-3 og 8«.

[Lovteknisk korrektion]

7) Som stk. 9 indsættes:

»Stk. 9. § 3, nr. 01, har virkning for kommunernes ret til refusion af udgifter til ydelserne, som fremgår af § 3, stk. 1, nr. 11 og 16, i lov om kommunernes finansiering af visse offentlige ydelser udbetalt af kommunerne, Udbetaling Danmark og arbejdsløhedskasserne, og som er tilkendt fra og med den 1. juli 2014.«

[Genopretning af mellemkommunal refusion for visse sager]

Bemærkninger

Til nr. 1

I den foreslåede tilføjelse til § 17, stk. 2, fremgår det, at det af 3. pkt. fremgår, at personer, der er tilkendt seniorpension, ikke kan anmode kommunalbestyrelsen om at træffe afgørelse om førtidspension.

Som følge af at § 17, stk. 2, 2-3 pkt., beskriver behandlingen af en anmodning efter § 17, stk. 2, 1. pkt., foreslås det, at den foreslåede tilføjelse til § 17, stk. 2, indsættes som nyt pkt. og dermed bliver 4. pkt.

Der er alene tale om en præcisering, således at det er tydeligt, at der ikke skal træffes afgørelse om, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtidspension.

Til nr. 2

I den foreslåede § 26 c, stk. 2, fremgår det, at Seniorpensionsenheden og kommunen betaler for den sundhedsfaglige rådgivning og vurdering, som hver myndighed rekvirerer fra regionens kliniske funktion og den praktiserende læge.

Det foreslås, at »som hver myndighed« i den foreslåede § 26 c, stk. 2, rettes til: »som hver af myndighederne«.

Der er alene tale om en sproglig justering.

Til nr. 3

Det fremgår af § 56 a, stk. 1, i lov om social pension, at Udbetaling Danmark bl.a. varetager opgaverne om retten til at modtage en tilkendt seniorpension ved fast bopæl i udlandet og alle opgaver vedrørende beregning og udbetaling af seniorpension. Det fremgår af § 56 a, stk. 3, at kommunalbestyrelsen varetager opgaverne vedrørende seniorpension, som ikke fremgår af stk. 1 og 2.

I forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget er der ved en fejl ikke foretaget en konsekvensrettelse af § 56 a.

Det bør fremgå af § 56 a, at Seniorpensionsenheden varetager opgaver vedrørende seniorpension. Samtidig bør det fremgå, at kommunalbestyrelsen varetager opgaver om seniorpension efter lov om social pension kapitel 3 a, da kommunerne efter anmodning fra Seniorpensionsenheden skal oplyse sager om seniorpension.

Det fremgår af lov om Seniorpensionsenheden, at kommunalbestyrelsen skal yde bistand i forbindelse med ansøgning om seniorpension, jf. lov om Seniorpensionsenheden § 4, og at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelser om, hvorvidt borgeren skal undtages fra obligatorisk digital selvbetjening, og skal give besked til Seniorpensionsenheden herom, jf. lov om Seniorpensionsenheden § 6, derfor bør det fremgå af lov om social pension § 56 a.

Det foreslås derfor, at der som nr. 01 indsættes et nyt stk. 3 i § 56 a i lov om social pension, hvor det fremgår, at Seniorpensionsenheden varetager opgaver efter kapitel 3 a i lov om social pension. Samtidig foreslås det i nr. 02, at det fremgår af stk. 3, som bliver stk. 4, at kommunalbestyrelsen varetager opgaver efter lov om social pension kapitel 3 a efter anmodning fra Seniorpensionsenheden og opgaver efter lov om Seniorpensionsenheden §§ 4 og 6.

Ændringsforslaget betyder, at det fremgår af § 56 a, at Seniorpensionsenheden varetager opgaver vedrørende seniorpension.

Til nr. 4

I det foreslåede § 17 a, stk. 2, fremgår det, at beskæftigelsesministeren kan fastsætte en frist for udlevering af oplysningerne fra Seniorpensionsenheden efter stk. 1.

Det foreslås, at »udlevering« i § 17 a, stk. 2, erstattes med »indsendelse«, som følge af at stk. 2 refererer til § 17 a, stk. 1, hvorefter Udbetaling Danmark skal indsende oplysninger, som beskæftigelsesministeren beder om.

Der er alene tale om en sproglig præcisering, således at det er tydeligt, at begge bestemmelser regulerer Udbetaling Danmarks indsendelse af oplysninger.

Til nr. 5

Efter § 9 c, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven på det sociale område) har opholdskommunen mulighed for at få refusion for udgifterne til bl.a. pension efter § 52, stk. 1, i lov om social pension, og § 50, stk. 1, i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. fra en tidligere opholdskommune, såfremt betingelserne i § 9 c, stk. 2-6, er opfyldt.

Formålet med de nævnte regler er primært at beskytte kommuner med botilbud, institutioner m.v. mod merudgifter til sociale udgifter til borgere fra andre kommuner, der benytter tilbuddene.

Ud over ovenstående refunderes en kommunes udgifter til førtidspension efter kapitel 3 og § 52, stk. 1, i pensionsloven, efter retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 8, og § 5 i lov om kommunernes finansiering af visse offentlige ydelser udbetalt af kommunerne, Udbetaling Danmark og arbejdsløshedskasserne i op til 6 år, hvis borgeren er flyttet til kommunen. Refusion efter § 9 c, stk. 2, 3, 5 og 6 udskyder retten til refusion efter § 9 c, stk. 8, 1. og 2. pkt., jf. § 9 c, stk. 8, 3. pkt.

Med bestemmelsen i retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 8, 3. pkt., sigtes på den situation, hvor en pensionist får ophold i boformer i en anden kommune enten med medvirken fra en myndighed, som følge af en flytteret eller som følge af passivitet fra en tidligere opholdskommune, og hvor der således

er konkurrerende refusionsbestemmelser, som regulerer spørgsmålet om refusion mellem to kommuner. I sådanne sager skal stk. 8 først anvendes, når refusion efter de øvrige bestemmelser ophører. Da kan den 6-årige refusionspligt efter omstændighederne begynde at løbe. Der kan være flere involverede kommuner: en opholdskommune, den tidligere opholdskommune, som tilkendte førtidspension, og den tidligere opholdskommune, som er refusionspligtig efter stk. 2, 3, 5 eller 6. Er dette tilfældet, sker der ikke udskydelse af retten til refusion.

Det er opholdskommunen, der har kompetencen til at tilkende førtidspension, jf. § 9, stk. 1, medmindre der er indgået en aftale efter § 9, stk. 6, og det er opholdskommunen på tilkendelsestidspunktet, der skal afholde udgiften til førtidspension i op til 6 år fra det tidspunkt, hvor pensionisten er fraflyttet denne kommune, jf. § 9 c, stk. 8, 1. pkt., i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Det har ingen betydning, om pensionssagen er påbegyndt i en anden kommune. Bestemmelsen omhandler kun refusion for opholdskommunens udgift til pension. Den statslige refusion skal derfor fradrages, inden kravet rejses.

Den 2. februar 2015 indgik regeringen (Socialdemokraterne og Radikale Venstre), Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti en aftale om en reform af refusionssystemet (Aftale om reform af refusionssystemet og tilpasninger i udligningssystemet, Beskæftigelsesministeriet 2015). Folketinget vedtog den 26. august 2015 forslag til lov om kommunernes finansiering af visse offentlige ydelser udbetalt af kommunerne, Udbetaling Danmark og arbejdsløshedskasserne, (lovforslag nr. L 4, folketingsåret 2014-15), som udmøntede aftalen. Samtidig blev der foretaget en refusionsomlægning af ydelsessystemet, hvorefter refusionsreglerne for førtidspension blev flyttet fra lov om social pension til lov om kommunernes finansiering af visse offentlige ydelser udbetalt af kommunerne, Udbetaling Danmark og arbejdsløshedskasserne, jf. lov nr. 994 af 30. august 2015, som senest bekendtgjort ved lovebekendtgørelse nr. 1086 af 19. september 2017. Desuden blev begyndelsestidspunktet for den 6-årige refusionsperiode ændret. Ændringen gælder førtidspension, der er tilkendt den 2. februar 2015 eller senere, jf. § 30, stk. 5, i lov om kommunernes finansiering af visse offentlige ydelser udbetalt af kommunerne, Udbetaling Danmark og arbejdsløshedskasserne. Tidligere blev de 6 år regnet fra tilkendelsestidspunktet.

Det fremgår, at reglerne for den mellemkommunale refusion skulle skærpes, hvorefter den kommune, der tilkender førtidspension, ikke kun skal finansiere og udbetale førtidspensionen i 6 år efter tilkendelsestidspunktet, men også de første 6 år efter fraflytningstidspunktet, hvis en førtidspensionist flytter fra kommunen. 6-årsreglen understøtter, at kommuner ikke aktivt bidrager til at få borgere på langvarig offentlig forsørgelse til at flytte til en anden kommune. Der skulle være fokus på at begrænse kommunernes incitamenter til at medvirke til, at borgere, der er tilkendt varige ydelser, flytter til andre kommuner. Der var ikke tålt lempelser, som ville øge et sådant incitament. Intentionerne var, at førtidspension fortsat og uanset tilkendelsestidspunkt skulle være omfattet af retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 1, hvorefter en opholdskommune fortsat skulle have ret til refusion for udgifterne til førtidspension, når f.eks. en tidligere opholdskommune har medvirket til, at borgeren har ophold i en boform i den nye opholdskommune.

Ankestyrelsen har i et nyhedsbrev af 2. december 2019 udtalt: »Finansieringen af førtidspension tilkendt fra den 1. juli 2014 er ikke længere reguleret i de førtidspensionsbestemmelser, der fremgår af § 9 c, stk. 1. Finansieringen fremgår nu af lov om kommunernes finansiering af visse offentlige ydelser udbetalt af kommunerne, Udbetaling Danmark og arbejdsløshedskasserne. Loven er derimod ikke indsat i § 9 c, stk. 1. Derfor gælder tilkendelseskommunens ret til refusion fra en tidligere opholdskommune kun førtidspension, der er tilkendt før ikrafttrædelsen den 1. juli 2014.«

Reglerne fortolkes således, at førtidspension tilkendt efter den 1. juli 2014 ikke er omfattet af retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 1. Det er vurderingen, at der i retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 1, 1. pkt., skulle have været en henvisning til finansieringslovens § 5, jf. § 3, nr. 11, hvis førtidspension tilkendt efter den 1. juli 2014 skulle have været omfattet heraf.

Med forslag til lov om ændring af lov om social pension og forskellige andre love (indførelse af seniorpension), som blev vedtaget den 20. december 2019, (lovforslag nr. 67, folketingsåret 2019-20) blev

seniorpension indført. Det fremgår af bemærkningerne, at reglen i retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 8, blev indført ved lov nr. 1168 af 19. december 2003 med det formål at kompensere kommuner med mange førtidspensionister for udgiften til førtidspension tilkendt af andre kommuner, jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, side 15 og jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 511. I forbindelse med indførelsen af seniorpension blev det foreslået og vedtaget, at der på den baggrund skulle gælde samme mulighed for refusion mellem kommunerne for en kommunes udgift til seniorpension, når en seniorpensionist flytter til en anden kommune end den kommune, der har tilkendt seniorpensionen. Ovenstående problemstilling, hvor førtidspension tilkendt efter den 1. juli 2014 ikke anses for omfattet af retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 1, var dog ikke kendt, da lovforslaget blev udarbejdet, hvilket er årsagen til, at der ikke blev foretaget ændringer i retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 1. Det var dog intentionen, at der skulle være samme mulighed for refusion mellem kommunerne for udgifterne til seniorpension, som gælder førtidspension, når f.eks. en tidligere opholdskommune har medvirket til, at borgeren har ophold i en boform i den nye opholdskommune. Det foreslås derfor, at udgifterne til seniorpension omfattes af retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 1, hvorefter den kommune, der ville have ret til refusion fra den tidligere opholdskommune, får ret til refusion for seniorpension i lighed med, hvad der gælder for førtidspension.

Det foreslås derfor, at der i retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 1, 1. pkt., indsættes »og § 3, stk. 1, nr. 11 og 16, jf. §§ 2 og 5, i lov om kommunernes finansiering af visse offentlige ydelser udbetalt af kommunerne, Udbetaling Danmark og arbejdsløshedskasserne«.

Tilføjjelsen af § 3, stk. 1, nr. 11 og 16, jf. §§ 2 og 5, i lov om kommunens finansiering af visse offentlige ydelser udbetalt af kommunerne, Udbetaling Danmark og arbejdsløshedskasserne vil medføre, at førtidspension uanset tilkendelsestidspunkt er omfattet af retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 1. Forslaget betyder således, at førtidspension tilkendt den 1. juli 2014 eller senere og seniorpension bliver omfattet af § 9 c, stk. 1, og at tilkendelseskommunen dermed får ret til refusion fra den tidligere opholdskommune efter § 9 c, stk. 2-6, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Ændringsforslaget betyder således, at reglerne bringes i overensstemmelse med intentionerne i refusionsreformen og intentionerne om, at seniorpension sidestilles med førtidspension, for så vidt angår muligheden for udgiftsrefusion mellem kommunerne.

Til nr. 6

Det fremgår af det foreslåede stk. 1, at loven træder i kraft den 1. januar 2021, jf. dog stk. 2, 3 og 8. Idet der i stk. 2, 3 og 8, ikke er tale om undtagelser til ikrafttrædelsen, anvendes »jf. dog« ikke.

Det foreslås derfor, at », jf. dog stk. 2-3 og 8« udgår.

Til nr. 7

Det foreslås i det foreslåede stk. 9, at ændringen i retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 1, har virkning for kommunernes ret til refusion af udgifter til ydelserne, som fremgår af § 3, stk. 1, nr. 11 og 16, i lov om kommunernes finansiering af visse offentlige ydelser udbetalt af kommunerne, Udbetaling Danmark og arbejdsløshedskasserne, og som er tilkendt fra og med den 1. juli 2014.

Ændringsforslaget handler alene om mellemkommunale forhold og påvirker hverken borgere eller virksomheder.

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 7. oktober 2020 og var til 1. behandling den 20. november 2020. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Beskæftigelsesudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Høringssvar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og beskæftigelsesministeren sendte den 7. september 2020 dette udkast til udvalget, jf. BEU alm. del – bilag 369, folketingsåret 2019-20. Den 7. oktober 2020 sendte beskæftigelsesministeren høringssvarene og et høringsnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 9 bilag på lovforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 2 skriftlige henvendelser om lovforslaget.

Deputationer

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 1 deputationer, der mundtligt har redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 2 spørgsmål til beskæftigelsesministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.

Bjørn Brandenburg (S) Bjarne Laustsen (S) fmd. Jan Johansen (S) Jens Joel (S)

Jeppe Bruus (S) Kasper Sand Kjær (S) Henrik Møller (S) Lennart Damsbo-Andersen (S)

Samira Nawa (RV) Kathrine Olldag (RV) Karsten Hønge (SF) Halime Oguz (SF) Jette Gottlieb (EL)

Victoria Velasquez (EL) Christian Juhl (EL) Torsten Gejl (ALT) Hans Andersen (V)

Anne Honoré Østergaard (V) Carsten Kissmeyer (V) Morten Dahlin (V) nfmd. Anni Matthiesen (V)

Ulla Tørnæs (V) Bent Bøgsted (DF) Jens Henrik Thulesen Dahl (DF) Dennis Flydtkjær (DF)

Naser Khader (KF) Birgitte Bergman (KF) Lars Boje Mathiesen (NB) Alex Vanopslagh (LA)

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	48	Liberal Alliance (LA)	3
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	42	Alternativet (ALT)	1
Dansk Folkeparti (DF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	16	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	13	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	4
Nye Borgerlige (NB)	4		